

2. Роз'яснення Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку (далі – ДКЦПФР) України затверджене рішенням від 17 лютого 2009 р. № 237 «Щодо порядку застосування окремих положень Розділу XVII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про акціонерні товариства у зв'язку з набранням ним чинності»// http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KL090201.html

3. Гордієнко Тімур . Директор з правових питань Консалтингової фірми ТОВ «Епл менеджмент», аспірант Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Київ Коментар Закону України «Про акціонерні товариства»// <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3215>

4. Електронний ресурс <http://www.epravda.com.ua/markets/49c3896cc48de/>. Сергій Ямпольський. Економічна правда. Час кризи найбільше підходить для реорганізації і реструктуризації бізнесу. Приведення діяльності АТ у відповідність до Закону потрібно сприймати як елемент цих процесів.

ПРАВОВІДНОСИНИ В НОТАРІАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

*Василина Наталія Володимирівна,
асистент кафедри правосуддя
юридичного факультету
Київського національного університету
ім. Тараса Шевченка*

Актуальність запропонованої теми полягає в необхідності визначення структурних особливостей нотаріально-процесуальних правовідносин і тим самим окреслити коло суспільних відносин, що обумовлюють необхідність застосування до них методу нотаріально-процесуального регулювання.

Правовими відносинами визнаються ті суспільні відносини, що регулюються правом.

Сучасна юридична наука виділяє такі види правовідносин:

за галузевою ознакою - конституційні, цивільні, адміністративні, трудові та ін.;

за рівнем правового регулювання - матеріальні (цивільні, карні), процесуальні (цивільно-процесуальні, карно-процесуальні);

за характером юридичного обов'язку - активні (зобов'язаний суб'єкт має вчинити певні дії), пасивні (зобов'язаний суб'єкт має утриматися від вчинення певних дій);

за кількісним складом учасників - прості (виникають між двома суб'єктами), складні (виникають між трьома й більше суб'єктами);

за тривалістю дії - короткочасні, довгострокові (тривалі);

за ступенем визначеності сторін - відносні (поіменно визначені всі правомочні та зобов'язані суб'єкти правовідносин), абсолютні (конкретно визначений лише правомочний суб'єкт)

за характером розподілу прав і обов'язків – односторонні та двосторонні.

Правовідносини виникають при настанні передбачених нормою права юридичних фактів (договір, адміністративний акт тощо)[1,44].

Відмітна ознака нотаріально-процесуальних правовідносин закладена у специфіці підстав їх виникнення.

Існує думка, що справляючи плату за вчинення нотаріальних дій нотаріус бере на себе відповідальність за відповідність таких дій закону та підзаконним

нормативно-правовим актам, а відтак можна вважати, що нотаріус вступає у матеріальні правовідносини з такою особою [2, 136].

Не заперечуючи існування матеріально-правових елементів у нотаріально-процесуальних правовідносинах вважаємо за необхідне наголосити на тому, що отримання плати за вчинення нотаріальних дій зокрема для приватних нотаріусів є їх правом, закріпленим у статті 4 Закону України «Про нотаріат»[3], а зважаючи на те, що відповідно до статті 31 зазначеного закону[4] приватні нотаріуси за вчинення нотаріальних дій справляють плату, розмір якої визначається за домовленістю між нотаріусом та громадянином або юридичною особою, а відтак особа може бути взагалі звільнена від оплати (з урахуванням положень Указу Президента України «Про впорядкування справляння плати за вчинення нотаріальних дій» [5]. При цьому, розмір оплати або порядок звільнення від неї не може впливати на *рівень законності вчинюваної нотаріальної дії*.

Тобто, передумовами виникнення нотаріальних – процесуальних правовідносин є : по-перше, виконання, встановленої законом вимоги щодо нотаріального оформлення правочину і по-друге, виконання взаємної домовленості сторін щодо нотаріального посвідчення правочину.

При цьому, запропонованій системі передумов характерні такі ознаки:

- довіра до конкретного нотаріуса;
- бажання забезпечити власні права від негативних наслідків;
- і вже в останню чергу, матеріальна заінтересованість, при чому з боку особи, яка звертається до нотаріуса.

Ступень відповідальності нотаріуса за відповідність вчинюваних ним дій законодавству належить скоріше до психологічної категорії самооцінки нотаріусом власного рівня кваліфікації або ж його ставлення до делегованих йому повноважень з урахуванням його розуміння можливих наслідків.

Нотаріально-процесуальні правовідносини як і будь-які інші відносини в суспільстві є відносинами певних осіб.

Характерною ознакою для нотаріально-процесуальних правовідносин є їх публічно-владний характер, тобто, один суб'єкт (нотаріус) має право вимагати від іншого (особи, яка до нього звернулася) передбаченої законодавством про нотаріат, поведінки. Ця ознака є дещо схожою з ознакою, що характеризує адміністративно-правові відносини, але, існує і суттєва їх відмінність, яка полягає у тому, що на відміну від адміністративно-правових правовідносин, що можуть виникати за ініціативою будь-якого суб'єкта адміністративного права, а відтак згода іншої сторони не є обов'язковою умовою для їх виникнення [6,53], нотаріально-процесуальні відносини виникають виключно за ініціативою особи, в інтересах якої вчинятиметься нотаріальне провадження.

Одночасно слід зазначити, що нотаріус (інша особа, у випадках встановлених законом) є особою публічного права, тобто офіційною особою з делегованими їй державою повноваженнями на посвідчення прав та фактів, що мають юридичне значення, проведення державної реєстрації окремих видів правочинів, основною метою якої є захист приватних інтересів, осіб, які до нього звертаються.

Вищезазначене дає можливість визначити наступні елементи структури нотаріально-процесуальних правовідносин, а саме:

за змістом побудови нотаріально-процесуальних правовідносин - публічно-владні відносини;

за суб'єктним складом - відносини з нотаріусом (іншою особою) як суб'єктом делегованих державою повноважень;

за об'єктом - відносини спрямовані на реалізацію нотаріусом (іншою особою) делегованих йому державою повноважень публічних повноважень.

Відтак, результатом цього дослідження можна вважати окреслення нами кола суспільних відносин, які за своєю природою об'єктивно потребують застосування до них саме методу нотаріально-процесуального регулювання.

Література

1. Юридична енциклопедія: В 6 т. /Редкол.: Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. – К., 1998. – Т. 5 – С. 44.
2. Фурса С.Я. Нотаріальний процес: Теоретичні основи. – К.: Істина, 2002. – С. 136.
3. Закон України «Про нотаріат»: за станом на 3 червня 2009 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ligazakon.ua/>
4. Там же.
5. Про впорядкування справляння плати за вчинення нотаріальних дій: Указ Президента України від 10 липня 1998 р. № 762/98 // Офіційний вісник України.- 1998.-№28.- Ст.2
6. Адміністративне право України: Підручник / [Ю.П.Битяк, ВМ.Гарашук, О.В.Дьяченко та ін.]; за ред. Ю.П. Битяка. – К.: Юрнком Інтер, 2006. – С. 53.

Науковий керівник - Притика Юрій Дмитрович, д. ю. н., завідувач кафедри правосуддя юридичного факультету КНУ ім. Т.Шевченка

ЩОДО ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

*Василенко Світлана Іванівна,
старший викладач кафедри господарського,
цивільного та трудового права
Маріупольського державного
гуманітарного університету*

В розвитку та становленні ринкової економіки важлива роль належить розвитку малого підприємництва. Його підтримка є важливим чинником подолання кризи в економіці.

Поняття «мале підприємництво» в Україні не містить жоден нормативно-правовий акт. Однак Закон України «Про державну підтримку малого підприємництва» № 2063-III від 19.10.2000 р. закріплює поняття «суб'єкт малого підприємництва». Згідно зазначеного Закону ними визнаються :

фізичні особи, зареєстровані у встановленому законом порядку як суб'єкти підприємницької діяльності;

юридичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та обсяг річного валового доходу не перевищує 70 млн гривень. Треба зазначити, що таким же чином визначається поняття «мале підприємство», що міститься у Господарському кодексі (п.7 ст.63).

Як і всі суб'єкти господарювання, представники малого підприємництва беруть участь у фінансовій діяльності держави через реалізацію статусу платників податків. Однак стабільність та розвиток малого підприємництва можливий тільки